

PACTUM LOCHEM

VRIJETIJDSBESTEDING

NAAM:	Kim Dijkman (s314196) Sander Bartels (s215251)
SCHOOL:	Christelijke Hogeschool Windesheim
OPLEIDING:	Sociaal Pedagogische Hulpverlening
LEERJAAR:	4
DOCENTE:	Suzan Huijbers
BEGELEIDSTER:	Gwen Leerling
DATUM:	10 april 2008

Voorwoord

Voor u ligt ons productverslag Pactum, locatie Lochem "Vrijtijdsbesteding". Wij hebben ons afstudeerproject uitgevoerd binnen Pactum, locatie Lochem. Het afstudeerproject is een opdracht vanuit de opleiding SPH aan de Chr. Hogeschool Windesheim te Zwolle.

Het onderzoek binnen Pactum was erg interessant en leerzaam. Wij hebben op een prettige manier met elkaar samengewerkt en we zijn dan ook trots op dit eindresultaat.

Een speciaal dankwoord voor Gwen Leerling en Suzan Huijbers, die als opdrachtgever en begeleider vanuit school nauw betrokken zijn geweest bij ons afstudeerproject.

Wij wensen u veel leesplezier bij het doornemen van het productverslag,

Kim Dijkman & Sander Bartels

Zwolle, 10 april 2008

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Pactum, locatie Lochem	5
Vanuit welke visie en methodiek werkt Pactum Lochem?	7
Met welke jongeren hebben we te maken?	10
Welke stoornissen komen in de instelling voor?	11
Hoofdstuk 2: Organisatiestructuur	17
Organogram van stichting Pactum	17
De organisatiestructuur binnen Pactum Lochem	18
Hoofdstuk 3: Vrije tijd	20
De huidige situatie van de vrijetijdsbesteding binnen Pactum, locatie Lochem	21
Hoofdstuk 4: De groepswerkers	22
Hoofdstuk 5: De jongeren	24
Hoofdstuk 6: Werkbezoeken	26
Commujon, de Leo Stichting Groep, Borculo	26
De Waarden, Stichting de Waarden, Nijmegen	27
Nieuw Veldzicht, de Leo Stichting Groep, Almere	28
Hoofdstuk 7: Conclusie	29
Bronnenlijst	30
Boeken	30
Internet	30
Bijlage Hoofdstuk 4	31
Bijlage Hoofdstuk 5	34
Bijlage Werkplan	36
Bijlage Draaiboek	42
Bijlage Adviesrapport	45

Inleiding

Wij zijn Kim Dijkman en Sander Bartels, twee SPH studenten van de Hogeschool Windesheim. Wij hebben ons afstudeerproject uitgevoerd binnen Pactum, locatie Lochem. Pactum jeugdzorg & educatie verleent psychosociale en educatieve hulp aan kinderen en jongeren tot en met de leeftijd van 18 jaar. Binnen Pactum, locatie Lochem wordt er 24 uren zorg aangeboden. Wij zijn aan deze plek gekomen, omdat Kim hier haar jaarstage heeft gelopen. Vanuit de instelling werd de vraag gesteld om een onderzoek te doen met betrekking tot het integreren van vrijetijdsbesteding binnen het beleid van Pactum.

De jongeren hebben elke dag de mogelijkheid om van 16:15 uur tot 17:00 uur en van 19:00 uur tot 19:45 uur naar buiten te gaan. Wij hebben aan het begin van ons onderzoek gemerkt dat er voor de jongeren weinig aanbod was voor de vrijetijdsbesteding. Buiten hebben ze een grasveld en er staat een bankje waar ze op kunnen zitten. Wij hebben gemerkt dat de jongeren zich vervelen, waardoor de jongeren veel achter de computer en de televisie zaten. Wij vinden het jammer dat er weinig activiteiten worden aangeboden. Dit gaf ons motivatie om dit te onderzoeken, zodat er verandering komt in de vrijetijdsbesteding.

We hebben een werkplan opgesteld, waarbij we hebben gekozen om kwalitatief onderzoek uit te voeren, omdat ons onderzoek er op gericht is op het verkrijgen van betrouwbare informatie. In ons werkplan staat onze doelstelling geformuleerd. Deze doelstelling is onze leidraad geweest in ons onderzoek.

Doelstelling:

Wij willen begin april 2008 een advies hebben liggen waarbij we hebben onderzocht hoe de vrijetijdsbesteding geïntegreerd kan worden in het nieuwe beleid (oplossingsgericht werken) van de instelling.

Voor ons onderzoek hebben wij zes deelvragen opgesteld. Hieronder vermelden wij de zes deelvragen en hoe wij hieraan hebben gewerkt.

1. Waar staat de instelling voor en met welke cliënten heb je te maken? Wij gaan dit onderzoeken d.m.v. interviews en literatuur te raadplegen. Welke methodiek wordt binnen de instelling gehanteerd?
2. Hoe zit de instelling in elkaar, qua organisatiestructuur? Wij willen dit onderzoeken door literatuur te raadplegen en interviews af te leggen bij de gedragswetenschapper van de instelling en de informatiegids te bestuderen.
3. Wat is vrije tijd? Door middel van literatuur en gesprekken binnen de instelling vergaren wij deze informatie.
4. Hoe is de bestaande situatie van de vrijetijdsbesteding en wat is hier positief aan? Wat vinden de groepswerkers de gewenste situatie? Wij willen de bestaande observatie bestuderen en gesprekken aangaan met de werkers op de werkvloer.
5. Hoe staan de jongeren tegenover de vrijetijdsbesteding? Wij willen dit onderzoeken door middel van enquêtes.
6. Hoe wordt de vrijetijdsbesteding ingericht bij andere instellingen? Wij willen dit onderzoeken door op werkbezoek te gaan naar vergelijkbare instellingen als Pactum, locatie Lochem.

Elke deelvraag is uitgewerkt per hoofdstuk. Hierin geven wij antwoord op de deelvraag en hoe we hier aan hebben gewerkt. We hebben geprobeerd om een duidelijke structuur aan te brengen door alle hoofdstukken hetzelfde er te laten uitzien. We hebben eerst een korte inleiding geschreven over welke onderwerpen in dit hoofdstuk voorkomen, gevolgd door de titel van het hoofdstuk. In hoofdstuk 1 /m 6 hebben wij de deelvragen beantwoord, waardoor wij in hoofdstuk 7 onze conclusie konden schrijven. Hierna zijn wij begonnen met het schrijven van een adviesrapport. Wij zijn zeer trots op ons product en hopen dat het adviesrapport niet in de kast komt te liggen.

In hoofdstuk 1 kunt u lezen waar de instelling voor staat, welke methodieken worden gebruikt, wat de doelgroep is en welke stoornissen in de instelling voor komen. Deze informatie hebben we vergaard door middel van het bezoeken van internetsites, het raadplegen van boeken. Door het voeren van gesprekken met de unitleider Gwen Leerling en de gedragswetenschapper Linde Hogenhuis zijn we ook tot de nodige informatie gekomen.

Hoofdstuk 1: Pactum, locatie Lochem

We hebben een beter beeld van de instelling gekregen door de website van Pactum te bezoeken. We hebben een samenvatting gemaakt en de relevante informatie voor ons advies benoemd in deze paragraaf. Deze informatie is van belang om te weten met wat voor organisatie we te maken hebben en hoe de vrijetijdsbesteding hierop kan aansluiten.

Pactum jeugdzorg & educatie is een door de provincie erkende Multifunctionele Organisatie voor jeugdhulpverlening en stelt zich ten doel het verlenen van psychosociale en educatieve hulp aan kinderen en jongeren tot en met de leeftijd van 18, incidenteel 21 jaar. De hulpverlening vindt plaats op locaties in Arnhem, Deventer, Ede, Harderwijk, Apeldoorn, Zutphen en Lochem.

Een samenhangend aanbod aan kinderen/jongeren en ouders heeft tot doel een optimale participatie van de jongere in de maatschappij tot stand te brengen. Alle benodigde orthopedagogische en orthodidactische middelen kunnen daarbij ingezet worden. In het hulpaanbod zal ook rekening gehouden worden met de etnische en culturele achtergrond van de jeugdige en zijn omgeving.

Pactum wil aansluiten bij de wensen en de waarden van de jongere en diens ouders en zal werken aan:

- Ontwikkelingskansen bieden aan kinderen en jongeren;
- Versterking van relaties en herstel van verstoorde relaties;
- Bieden van gedragsalternatieven;
- Bevorderen van het eigen identiteitsbesef en identiteitsontwikkeling;
- Stimuleren van het gevoel erbij te horen en van betekenis te zijn voor anderen;
- Zelf leren problemen op te lossen.

De doelstelling van de zorg is gericht op:

- Samen verder;
- Respect hebben voor de ander;
- Weer naar school;
- Werk hebben;
- Volwaardige deelname aan de maatschappij.

Pactum legt haar hulpverleningsprocessen vast, maakt deze toetsbaar en communiceert met de cliënt over de zorg. De organisatie werkt vanuit een gemeenschappelijke hulpverleningsvisie, die aansluit bij de vraagstelling van de jongeren en diens ouders/verzorgers.

Bureau Jeugdzorg (BJz) is, samen met de cliënt, verantwoordelijk voor het indicatiebesluit. Pactum kijkt naar het indicatiebesluit en beslist wel of niet of de cliënt wordt aangenomen. Als de cliënt is aangenomen is Pactum als zorgaanbieder, samen met de cliënt en BJz verantwoordelijk voor het realiseren van de gevraagde zorg. Er zijn twee contra-indicaties binnen Pactum om cliënten niet aan te nemen. Er worden geen jongeren geplaatst met een licht verstandelijke handicap en een psychiatrische stoornis, omdat we deze geen specifieke zorg kunnen bieden binnen Pactum Lochem.

Pactum jeugdzorg & educatie biedt de volgende zorg aan:

- Spoedeisende Zorg
- Therapeutische gezinsverpleging
- Adoptiehulpverlening
- Pleegzorg
- Advies/Consultatie
- Intensieve Orthopedagogische Gezinsbehandeling
- Intensief Ambulante Zorg
- Behandeling jonge kind 1,5-7 jr.
- Dagbehandeling schoolgaande jeugd 6-12 jr.
- Dagbehandeling schoolgaande jeugd 12-18 jr.
- Daghulp niet schoolgaande jeugd
- Centrale Opvang
- Educatie
- Werktraining
- Crisisopvang
- Deeltijd residentieel
- Orthopedagogische leefgroep
- Fasehuis
- Kamertraining
- Begeleid wonen
- Integrale 24-uurs behandeling
- Trainingshuis en begeleid wonen
- Behandelprojecten binnen/buitenland ¹

¹ <http://www.pactum.org>, internetsite van de Stichting Pactum

Vanuit welke visie en methodiek werkt Pactum Lochem?

In deze paragraaf zult u te weten komen vanuit welke visie en methodiek Pactum Lochem werkt. Dit is een belangrijk onderdeel binnen ons onderzoek, omdat de vrijetijdsbesteding opgezet en geïntegreerd moet worden op basis van de visie en de methodiek van de instelling.

Visie

Pactum heeft als uitgangspunt dat binnen de organisatie het contextuele geïntegreerde model als algemeen theoretisch concept dient. Pactum vraagt van alle medewerkers een oplossingsgerichte houding.

Het zorgaanbod is gericht op het versterken van de positie van kinderen/jongeren en de ouders op het afstemmen van het aanbod op de vraag als mede op het bewerkstelligen.¹

Binnen Pactum Lochem zie je op deze manier het contextueel geïntegreerde model terug. Er wordt rekening gehouden met de loyaliteit van de ouders en de jongere. De hulpverleners vallen de jongeren en ouders niet af en betrekken de ouders bij de hulpverlening.

Competentiegericht werken

De hedendaagse hulpverlening aan jeugdigen is zich gaandeweg meer gaan richten op een methodische werkwijze gericht op de competenties en de positieve elementen die in elke jeugdige en in elk gezin aanwezig zijn. Hiermee komt de verantwoordelijkheid voor de opvoeding en de ontwikkeling veel meer bij de jeugdige en zijn systeem zelf te liggen. Deze visie gaat gepaard met een verandering in de werkwijze van hulpvrager- hulpverlener. De competentiegericht benadering binnen de jeugdhulpverlening is een motiverende aanpak. Deze benadering, die gebaseerd is op gedragstherapeutische principes en elementen uit de ontwikkelingspsychologie, is gericht op het aanleren van vaardigheden en het versterken van de sociale competentie. Hierdoor kunnen de jeugdige en zijn/haar gezin beter gaan functioneren in het dagelijkse leven.²

Binnen het competentiegericht werken is er sprake van een competentie wanneer de vaardigheden van een persoon toereikend zijn om de taken te vervullen die kenmerkend zijn voor de levensfase waarin hij verkeerd. Deze taken heten ontwikkelingstaken. De adolescentieperiode (± 12 -25 jaar) is een periode van ontwikkeling en groei die wat betreft de taken waarvoor de persoon gesteld, een eigen karakter heeft. De adolescentie is een periode van veel veranderingen. Hier gaat het om 2 groepen veranderingen. Veranderingen binnen de adolescent zelf en veranderingen in relatie tot zijn of haar omgeving. De veranderingen binnen de jongere vinden plaats op een aantal domeinen.

De drie domeinen waar veranderingen plaats vinden is dat op:

1. Biologische domein

De adolescentie is de periode van (snelle) veranderingen in het uiterlijk en van seksuele ontwikkeling.

2. Cognitieve domein

In vergelijking met jongere kinderen kunnen jongeren abstract en in hypothetische termen denken. Ze kunnen daardoor anderen beter begrijpen, maar ook eerder de acties van anderen goed- of afkeuren.

¹ <http://www.pactum.org>, internetsite van de Stichting Pactum

² http://www.rinogroep.nl/opleidingen.asp?BG=&werkveld=&ID=379&search_for=

3. Sociale domein

Jongeren verwerven een andere sociale status omdat ze van rol veranderen (deelname aan het arbeidsproces), maar ook omdat ze, als gevolg van biologische, cognitieve, of emotionele veranderingen, andere interesses krijgen in hun relaties (behoefte aan seksuele relaties) of andere eisen stellen aan hun relaties. (meer autonomie in de relatie met de ouders)

Ontwikkelingstaken verwijzen naar de eisen en verwachtingen die binnen een bepaalde cultuur voor een bepaalde leeftijdsgroep gelden. Het vervullen van een bepaalde ontwikkelingstaak wordt als een belangrijke gezien voor een goed verloop van de verdere ontwikkeling.

De ontwikkelingstaken van de adolescent zijn:

1. veranderende relaties in het gezin;
(het onderhouden of verbeteren van de banden met ouders, broer(s) en/of zus(sen) en ook het ontwikkelen van zelfstandigheid en eigen keuze)
2. onderwijs of werk
(het participeren in onderwijs of werk, het maken van keuzes voor de toekomst met betrekking tot onderwijs of werk)
3. vrije tijd
(zinvol invullen van de tijd waarin je niets hoeft te doen; geen school, werk, of taken thuis)
4. autoriteit
(het benaderen van en communiceren met verschillende soorten autoriteiten, zoals leerkracht, gezinsvoogd, politie, loketbeambte enz.)
5. gezondheid en uiterlijk
(het zorg dragen voor lichaam en gezondheid, het voorkomen van ziektes, veilig vrijen)
6. vriendschappen en sociale contacten
(het opbouwen en onderhouden van vriendschappen, het maken van keuzes tussen vrienden, het maken van onderscheid tussen vrienden en sociale contacten)
7. intimiteit en seksualiteit
(het vorm geven en onderhouden van intieme en seksuele relaties) ¹

Systeemgericht werken

In de praktijk van psychosociale hulpverlening hebben professionals bij uitstek te maken met een grote diversiteit aan hulpvragen en problematieken die zelden geïsoleerd, los van de omgeving van de jeugdige behandeld kunnen worden. De systeemtheorie biedt mogelijkheden om het sociale systeem te betrekken bij veranderingsprocessen en het oplossen van problemen. ²

Binnen Pactum Lochem zie je op deze manier systeemgericht werken terug. Betrekken van het gezin bij de behandeling van de jongere. Kijken naar de banden van de jongere, welke contacten het beste zijn voor de jongere bijvoorbeeld moeder i.p.v. stiefvader en het contact met broertjes die bijvoorbeeld niet meer thuis wonen. Er komt een ambulante werker in het gezin van de jongere.

¹ Berger, H. & van Vugt, M. (2002). Intensieve competentiegerichte hulp aan gezinnen: methodiekhandleiding voor het werken met gezinnen in de thuissituatie, PI Research, afdeling GT, Duivendrecht

² http://rino.toolscommunicatie.nl/opleidingen.asp?BG=6&werkveld=3&ID=717&search_for=

Oplossingsgericht werken

Oplossingsgericht werken is een positieve wijze van probleembenadering. Het is een wereldwijde stroming die zich baseert op een breed scala van wetenschappelijke en praktische bevindingen. Bij oplossingsgericht werken draagt de coach geen recepten aan om uit de problemen te komen. Wel probeert de coach de jeugdige te helpen om eigen oplossingen te ontdekken. De coach gaat mee op zoek naar stukjes oplossingen die er al zijn voor het probleem.¹

Binnen Pactum Lochem zie je op deze manier oplossingsgericht werken terug. Aansluiten waar de jongere en het gezin zitten in het proces van de behandeling. De ouders zelf laten kiezen voor ambulant hulpverlening als ze hier aan het begin nog geen behoefte aan hebben. De jongere niks opdringen als de jongere aan het begin van de behandeling weerstand heeft. Naar de jongere kijken wat ze in zich hebben. Het werken met doelkaarten de jongeren kunnen zelf aangeven waar ze zitten. Een voorbeeld: Ik kan voor mezelf opkomen. Dit is een doelkaart die één van de jongere had gekozen om aan te werken.

¹ <http://www.fontys.nl/oso/conferentie.oplossingsgericht.werken.215627.htm>

Met welke jongeren hebben we te maken?

In deze paragraaf zult u meer te weten komen met welke doelgroep wij te maken hebben en welke ontwikkelingstaken zij hebben. Wij vinden dit een belangrijk onderdeel, omdat de vrijetijdsbesteding moet aansluiten op de behoeften, interesses en mogelijkheden van de doelgroep.

We hebben binnen Pactum Lochem te maken met jongeren die vastgelopen zijn, met zichzelf in de knoop zitten en problemen hebben in hun omgeving willen zich nogal eens onaangepast gedragen. Met alle problemen - ook in de ontwikkeling – van dien. Sommigen zijn met justitie in aanraking geweest, maar zeker niet crimineel te noemen; anderen hebben al eens drugs geprobeerd. Als het thuis of in een pleeg- of adoptiegezin niet meer lukt en als andere hulpverleningstrajecten geen hulp hebben geboden, kan de jongere geplaatst worden in het Orthopedagogisch Behandelcentrum, waar 24 uur per dag hulp wordt geboden. Belangrijk is dat de ouders c.q. pleeg- of adoptieouders ermee instemmen dat het Behandelcentrum de opvoeding en begeleiding van de jongere van hen overneemt. Het behandelprogramma wordt samen en in overleg met de ouders opgesteld.

Niet alles kan opgelost worden. Wel is te leren hoe te leven met bepaalde feiten, hoe om te gaan met leeftijdgenoten en volwassenen, en met materiële zaken en vrije tijd. Vanuit die gedachte wordt de jongeren in het Behandelcentrum hulp geboden; een geïntegreerd aanbod dat gericht is op hun leefwereld en afkomst, op hun geschiedenis. Via speciale projecten leren ze er hun eigen grenzen kennen en leren ze mogelijkheden te ontwikkelen als uitweg uit de problemen. Daarnaast volgen ze een sterk individueel en praktisch gericht onderwijsprogramma, waarbij de nadruk ligt op het leren van beroeps- vaardigheden en de juiste beroepshouding. De onderwijsprogramma's zijn in de regel bedoeld als voorbereiding op arbeid, soms ook op terugkeer naar het onderwijs. Het Orthopedagogisch Behandelcentrum kent de werkplaatsen bouwtechniek, metaal, consumptieve techniek, vervoerstechniek en tuintechniek.

Veel van de jongeren die naar het Behandelcentrum komen, zijn niet meer gemotiveerd voor een (hun zoveelste) begeleiding- of opleidingsvorm. Het Behandelcentrum heeft de afgelopen jaren verschillende projecten ontwikkeld die bewezen hebben een goede start te kunnen zijn voor het volgen van verdere hulptrajecten. De projecten komen voor de jongeren neer op doen, durven, ontdekken en ontwikkelen. Pactum biedt hen structuur, veiligheid en ritme. In samenwerking met de (pleeg/ adoptie) ouders wordt geprobeerd het leven weer op orde te brengen. Dat betekent onder meer trainen op sociale vaardigheden, individueel maar vooral ook binnen een groep. Jongeren leren van elkaar, inspireren elkaar en worden ook daardoor aangezet tot het ontwikkelen van de eigen mogelijkheden.

De activiteiten die worden aangeboden tijdens het onderwijsprogramma in het behandelcentrum voor de jongeren ontplooit, vallen onder de noemer 'ervarend leren'. De jongeren volgen praktisch gericht theorieonderwijs en creatieve vakken. Wij moeten gaan kijken hoe we hier op kunnen aansluiten met betrekking tot de vrijetijdsbesteding.

Er is veel aandacht voor o.a. muziek en sport; daarnaast zijn de jongeren actief met:

- Boswerkzaamheden c.q. tuinwerkzaamheden
- Sloopwerkzaamheden
- Eenvoudige constructiewerkzaamheden in/met hout, steen of metaal ¹

¹ <http://www.pactum.org>, internetsite van de Stichting Pactum

Welke stoornissen komen in de instelling voor?

U zult in deze paragraaf verschillende stoornissen uitgewerkt zien die betrekking hebben op de jongeren binnen de instelling. Wij vinden het belangrijk om binnen de vrijetijdsbesteding rekening te houden met de mogelijkheden van de jongere. We hebben het boek "Pedagogische adviezen voor het speciale kind" gebruikt om alle stoornissen uit te werken. Na een gesprek met de gedragswetenschapper van de instelling hebben we de stoornissen vermeld die daadwerkelijk voorkomen binnen de instelling en de stoornissen weggelaten waar we niet mee te maken hebben.

Faalangst is een specifieke vorm van angst, die altijd gebonden is aan een taak. Het gaat hier om negatieve faalangst, waarbij de jongere door zijn spannings- en angstgevoelens slechter presteert dan hij in feite kan. Het is situatie gebonden angst. Bij jongeren met problemen op het gebied van geremdheid, teruggetrokkenheid en sociale angst staat alles in het teken te trachten gevaar te vermijden.

Volgens de DSM-IV zijn de diagnostische criteria voor een sociale fobie:

- Blootstelling aan de gevreesde sociale situatie leidt tot een onmiddellijke angstaanval, deze kan zelfs de vorm aannemen van een situatiegebonden paniekaanval
- Een fobische situatie wordt vermeden of kan alleen met intense angst worden doorstaan.
- Vermijding of spanning interfereert met het functioneren in sociale relaties of betrokkene lijdt ernstig onder de angst.
- De betrokken persoon is ervan overtuigd dat zijn angst in feite overdreven is en niet in verhouding staat tot het reële gevaar.

ADHD is een afkorting van Attention Deficit Hyperactivity Disorder. Deze jongeren hebben aandachts- en concentratieproblemen, en zijn impulsief en overbeweeglijk. Er is een neurobiologische stoornis, een ontwikkelingsstoornis van het inhibitiesysteem, het remsysteem. Er is een regulatiestoornis in de hersenen, waardoor het individu moeite heeft met organiseren en plannen. Hij kan zijn aandacht niet lang genoeg op één prikkel richten en hij kan moeilijk onbelangrijke prikkels van buitenaf negeren. Deze jongere doet eerst voor hij denkt, heeft geen rem, is snel opgewonden, gefrustreerd en chaotisch. Hij heeft teveel ongerichte energie.

De volgende criteria bepalen volgens de DSM-IV criteria de diagnose ADHD:

- A. Ofwel (1), ofwel (2)
1. Zes (of meer) van de volgende symptomen van aandachtstekort zijn gedurende tenminste zes maanden aanwezig geweest in een mate die onaangepast is en niet past bij het ontwikkelingsniveau:

Aandachtstekort:

- a) slaagt er vaak niet in voldoende aandacht te geven aan details of maakt achteloos fouten in schoolwerk, werk of bij andere activiteiten
- b) heeft vaak moeite de aandacht bij taken of spel te houden
- c) lijkt vaak niet te luisteren als hij/zij direct aangesproken wordt
- d) volgt vaak aanwijzingen niet op en slaagt er vaak niet in schoolwerk, karweitjes af te maken of verplichtingen op het werk na te komen (niet het gevolg van oppositioneel gedrag of van het onvermogen om aanwijzingen te begrijpen)
- e) heeft vaak moeite met het organiseren van taken en activiteiten
- f) vermijdt vaak, heeft een afkeer van of is onwillig zich bezig te houden met taken die een langdurige aandacht (langdurige geestelijke inspanning) vereisen (zoals school- of huiswerk)
- g) raakt vaak dingen kwijt die nodig zijn voor taken of bezigheden (bijvoorbeeld speelgoed, huiswerk, potloden, boeken of gereedschap)
- h) wordt vaak gemakkelijk afgeleid door uitwendige prikkels

- i) is vaak vergeetachtig bij dagelijkse bezigheden
- 2. Zes (of meer) van de volgende symptomen van hyperactiviteit - impulsiviteit zijn gedurende ten minste zes maanden aanwezig geweest in een mate die onaangepast is en niet past bij het ontwikkelingsniveau:

Hyperactiviteit:

- a) beweegt vaak onrustig met handen of voeten, of draait in zijn/haar stoel
- b) staat vaak op in de klas of in andere situaties waar verwacht wordt dat men op zijn plaats blijft zitten
- c) rent vaak rond of klimt overal op in situaties waarin dit ongepast is (bij adolescenten of volwassenen kan dit beperkt blijven tot subjectieve gevoelens van rusteloosheid)
- d) kan moeilijk rustig spelen of zich bezighouden met ontspannende activiteiten
- e) is vaak "in de weer" of "draaft maar door"
- f) praat vaak aan een stuk door

Impulsiviteit:

- a) gooit het antwoord er vaak al uit voordat de vragen afgemaakt zijn
- b) heeft vaak moeite op zijn/haar beurt te wachten
- c) verstoort vaak bezigheden van anderen of dringt zich op (bijvoorbeeld mengt zich zomaar in gesprekken of spelletjes)
- B. Enkele symptomen van hyperactiviteit-impulsiviteit of onoplettendheid die beperkingen veroorzaken waren voor het zevende jaar aanwezig.
- C. Enkele beperkingen uit de groep symptomen zijn aanwezig op twee of meer terreinen (bijvoorbeeld op school {of werk} en thuis).
- D. Er moeten duidelijke aanwijzingen van significante beperkingen zijn in het sociale, school- of beroepsmatig functioneren.
- E. De symptomen komen niet uitsluitend voor in het beloop van een pervasieve ontwikkelingsstoornis, schizofrenie of een andere psychotische stoornis en zijn niet eerder toe te schrijven aan een andere psychische stoornis (bijvoorbeeld stemmingsstoornis, angststoornis, dissociatieve stoornis of een persoonlijkheidsstoornis).

Een **oppositieel - opstandige gedragsstoornis** is een psychische aandoening die in het DSM-IV is ingedeeld bij de ontwikkelingsstoornissen. De aandoening wordt ook aangeduid met de Engelse afkorting ODD (Oppositional Defiant Disorder). Kinderen met deze aandoening zijn ongehoorzaam, maken ruzie, zijn driftig, houden zich vaak niet aan de regels en hebben meerdere problemen in de sociale omgang, vooral met volwassenen, maar soms ook met leeftijdsgenoten. De aandoening is te vergelijken met de CD (Conduct Disorder), maar hoewel het kind ook opstandig en eigengereid is, zijn de symptomen over het algemeen iets milder van aard.

Het DSM-IV geeft de volgende criteria voor de oppositieel - opstandige gedragsstoornis:

Er bestaat gedurende minimaal zes maanden een patroon van negatief, agressief en opstandig gedrag. In deze periode moet voldaan zijn aan vier of meer van de volgende criteria. Het kind

- 1) heeft vaak driftbuien
- 2) spreekt vaak volwassenen tegen
- 3) weigert vaak aan verzoeken of regels van volwassenen te voldoen
- 4) irriteert vaak met opzet andere mensen
- 5) legt de schuld van fouten en ongepast gedrag vaak bij anderen
- 6) is vaak lichtgeraakt of snel geïrriteerd door anderen
- 7) is vaak kwaad of verongelijkt
- 8) is vaak haatdragend of wraakzuchtig

Aan dit criterium is alleen voldaan als het gedrag zich vaker voordoet dan normaal bij leeftijdsgenoten en kinderen in dezelfde fase van ontwikkeling.

Agressief antisociaal gedrag houdt onder meer in dat het kind pest, bedreigt of intimideert, vaak aanzet tot vechtpartijen, wapens gebruikt, besteelt (buitens - of binnenshuis), wreed is (geweest) tegenover mensen en/of dieren, tot seksueel contact dwingt, liegt of beloftes verbreekt, 's nachts of overdag wegblijft ondanks verbod (vanaf 13e jaar), opzettelijk brand sticht, openbaar of privé-eigendom vernielt, vaak spijbelt (vanaf 13e jaar), en inbreekt.

Agressief antisociaal gedrag bij kinderen en jongeren wordt opgedeeld in drie groepen met elk een mogelijke ontwikkeling naar minder en meer ernstig problematisch gedrag:

1) conflicten met autoriteiten

- dit pad loopt van ernstige ongehoorzaamheid naar vermijden van controle door autoriteitsproblemen door spijbelen, weglopen

2) openlijk antisociaal gedrag

- dit pad loopt van pesten, tiranniseren via fysiek vechten naar gewelddadigheden als beroving en verkrachting

3) heimelijk antisociaal gedrag:

- dit pad loopt van veelvuldig liegen en winkeldiefstal via vandalisme en brandstichting naar ernstige diefstal, zoals het stelen van auto's, inbraak en fraude.

Bij het diagnosticeren wordt gekeken naar de mate van probleembesef, het bagatelliseren en ontkennen, de sociale vaardigheden (agressief uiten, fysiek - verbaal) en de omgang met leeftijdsgenoten & opvoeders (empathie en schuldbesef)

Het bestaande probleemgedrag kan mogelijk ook voorkomen als een kortdurend experiment of als uiting van een andere stoornis. Bij kansarmen en in stadsbuurten komt de antisociale gedragsstoornis vaker voor. Ouderlijke verwerping, zeer strenge autoritaire opvoeding, frequente verandering of afwezigheid van ouderlijke figuren kunnen uitlokkende factoren zijn.

De volgende criteria bepalen volgens de DSM-IV de antisociale gedragsstoornis:

Er is sprake van een zich herhalend en hardnekkig gedragspatroon waarbij de fundamentele rechten van anderen of belangrijke regels overtreden worden, zoals blijkt uit tenminste drie van de volgende gedragspatronen:

1. Agressie tegen mensen of dieren.

- De persoon pest, bedreigt of intimideert vaak anderen
- begint vaak vechtpartijen
- heeft een wapen gebruikt dat ernstige fysieke schade kan toebrengen (bijvoorbeeld een knuppel, steen, gebroken fles, mes, pistool)
- is fysiek wreed tegen mensen geweest
- is fysiek wreed tegen dieren geweest
- heeft mensen (in confrontatie) beroofd (bijvoorbeeld straatroof, tasje stelen, afpersing, gewapende overval)
- heeft iemand tot seksuele activiteiten gedwongen

2. Vernieling of beschadiging van eigendommen.
 - heeft opzettelijk brand gesticht met als doel ernstige schade te veroorzaken
 - heeft opzettelijk eigendommen van anderen vernield (anders dan brandstichting)
3. Onbetrouwbaarheid, bedrog of diefstal.
 - heeft ingebroken in de woning of auto van anderen
 - liegt vaak om voorwerpen of diensten te verkrijgen of om verplichtingen te ontlopen (doelbewust misleiden)
 - heeft voorwerpen van waarde gestolen zonder iemand te confronteren (bijvoorbeeld winkeldiefstal zonder braak of vervalsing)
4. Ernstige overtreding van de regels.
5. Blijft vaak, ondanks het verbod van ouders, 's nachts van huis weg, beginnend voor het 13^e jaar.
 - is 's nachts minimaal twee maal weggebleven uit het huis van ouders of pleegouders (of een maal gedurende een langere periode)
 - spijbelt vaak (begint voor de leeftijd van 13)

De gedragsstoornis veroorzaakt duidelijk lijden in de sociale omgang, op school en (op latere leeftijd) op het werk. Als de persoon ouder is dan 18 jaar, is niet voldaan aan de criteria voor de antisociale persoonlijkheidsstoornis. Afhankelijk van de mate waarin de omgeving schade ondervindt, wordt de aandoening als mild, gematigd of ernstig aangeduid.

PDD-NOS is de afkorting van **P**ervasieve **D**evelopmental **D**isorder, **N**ot **O**therwise **S**pecified. PDD-NOS is een ontwikkelingsstoornis, een aan autisme verwante contactstoornis. Kinderen met PDD-NOS vertonen in mindere mate autistische kenmerken en niet alle. Gesproken wordt van stoornis in het 'sociale snapvermogen'. Diverse vormen zijn; stoornissen in de sociale interacties, met name wat betreft de sociale wederkerigheid; stoornissen in verbale en non-verbale communicatie; stoornissen in de verbeelding. Als gevolg van deze drie stoornissen heeft het kind een zeer beperkt repertoire van interesses en activiteiten. Kinderen overzien het geheel van prikkels niet en gaan zeer gedetailleerd te werk, op alle vlakken.

Bij PDD-NOS wordt ook wel gesproken van mindblindness, blind voor intermenselijk verkeer waardoor het uitmondt in een informatieverwerkingsstoornis. Ze missen een sociale antenne om te weten wat er in anderen omgaat en ervaren de wereld op hun eigen manier. Symptomen verschillen per persoon: het ene kind is zeer in zichzelf gekeerd en praat helemaal niet, terwijl de ander op een vaak claimende manier contact maakt en steeds praat (zonder dialoog). Omdat kinderen zo verschillend kunnen reageren, is het verwarrend voor de omgeving. Vaak wordt gedacht dat er sprake is van manipulatie in plaats van onmacht. Ook zijn er stoornissen in de ontwikkelingsgang (biologisch-lichamelijk, sociaal-emotioneel, spel en intermenselijke relatievorming).

De oorzaak ligt bij 90% in de erfelijkheid. Bij de overige 10% is er een duidelijk aanwijsbare verklaring te geven, bijv. Hersenziekte of –ontsteking. Vroeger werd beweerd dat de oorzaak mede lag in de aanpak en persoonlijkheid van ouders.

Volgens de DSM-IV zijn de volgende criteria bepalend voor de autistische stoornis:

- A. Aanwezigheid van tenminste zes symptomen zoals beschreven onder 1, 2 en 3, met ten minste twee symptomen uit 1, één symptoom uit 2 en één symptoom uit 3.

1. Kwalitatieve beperkingen in de sociale interacties

De items bij criterium 1 zijn:

- duidelijke stoornissen in het gebruik van verschillende vormen van non-verbaal gedrag, zoals oogcontact, gelaatsuitdrukking, lichaamshouding en gebaren om de sociale interactie te bepalen
- er niet in slagen met leeftijdgenoten tot relaties te komen die passen bij het ontwikkelingsniveau.
- tekort in het spontaan proberen met anderen plezier, bezigheden of prestaties te delen (bijvoorbeeld het niet laten zien brengen of aanwijzen van voorwerpen die van betekenis zijn)
- afwezigheid van sociale of emotionele wederkerigheid

2. Kwalitatieve beperkingen in verbale en non-verbale communicatie

De items bij criterium 2 zijn:

- achterstand in of volledige afwezigheid van de ontwikkeling van de gesproken taal (niet samengaand met een poging tot compensatie met alternatieve communicatiemiddelen, zoals gebaren of mimiek)
 - bij individuen met voldoende spraak duidelijke beperkingen in het vermogen een gesprek met anderen te beginnen of te onderhouden
 - stereotiep en herhaald taalgebruik of eigenaardig woordgebruik
 - afwezigheid van gevarieerd spontaan fantasiespel (doen –als –of -spelletjes) of sociaal imiterend spel (nadoen -spelletjes) passend bij het ontwikkelingsniveau
3. Beperkte, zich herhalende stereotiepe patronen van gedrag, belangstelling en activiteiten waarbij sprake is van een stoornis in de verbeelding

De items bij criterium 3 zijn:

- sterke preoccupatie met één of meer stereotiepe en beperkte patronen van belangstelling die abnormaal is in intensiteit of richting
- duidelijk rigide vastzitten aan specifieke niet-functionele routines of rituelen
- stereotiepe en zich herhalende motorische maniërisme (bijvoorbeeld fladderen, draaien met hand of vingers of complexe bewegingen met het hele lichaam)
- aanhoudende preoccupatie met delen van voorwerpen

- B. Retardatie of abnormaal functioneren in ten minste twee van de volgende gedragsdomeinen, ontstaan voor de leeftijd van drie jaar.

- sociale interactie;
- sociaal communicatief taalgebruik;
- symbolisch of verbeeldend spel.

De **reactive hechtingsstoornis** is een overkoepelend begrip voor een aantal stoornissen, die met hechting te maken hebben. Volgens de DSM-IV zijn de diagnostische criteria voor een reactive hechtingsstoornis:

1. In de meeste situaties opmerkelijk verstoorde en niet aan de ontwikkeling aangepaste sociale relatievormen, optredend voor het 5e jaar en duidelijk zichtbaar in:
 - een voortdurend mislukken om op een aan de leeftijd aangepaste wijze sociale interacties te stellen of erop te antwoorden, zoals duidelijk door overdreven geremde, over alerte of erg ambivalente en tegenstrijdige reacties;
 - een gebrek aan duidelijke bindingen, wat blijkt uit een onvermogen om in sociale relaties een onderscheid des persoons te maken, met een duidelijk onvermogen om op die verschillende personen passend te reageren.
2. De stoornis mag niet te wijten zijn aan een algemene ontwikkelingsstoornis zoals een mentale handicap, of een symptoom zijn van een pervasieve ontwikkelingsstoornis zoals het autisme.
3. Er moeten sporen zijn van een vroegkinderlijke verwaarlozing:
 - A. voortdurende veronachtzaming van emotionele basisbehoeften (koestering, troost, aanmoediging van het kleine kind);
 - B. verwaarlozing van de fysieke basisbehoeften (verzorging, voeding);
 - C. herhaaldelijke wisseling van basisverzorgers, waardoor geen stabiele hechtingen mogelijk waren.

Karakteristieke gedragingen van kinderen met een hechtingsstoornis zijn:

- A. De *geremde types* vermijden alle intimiteit. Het zijn de zogenaamde “bevroren kinderen” die niet kunnen reageren op toenaderingspogingen van vooral volwassenen. Ze vertonen vermijdend en soms duidelijk afwijzend gedrag. Deze gedragingen zijn ontstaan door psychologische en/of lichamelijke mishandeling of verwaarlozing.
- B. De meer *ongeremde types* die soms gemakkelijk in de directe omgang zijn, gaan echter zeer oppervlakkig met vreemden om. Het zijn allemansvriendjes die meestal geen vaste relaties met leeftijdsgenoten kan opbouwen. Dit komt vaak voor bij kinderen die in instituten zitten door gebrek aan mogelijkheden om selectieve hechtingsrelaties aan te gaan als gevolg van het extreem veelvuldige wisselen van verzorgers.

Verder worden vaak één of meer van de volgende gedragingen vertoond:

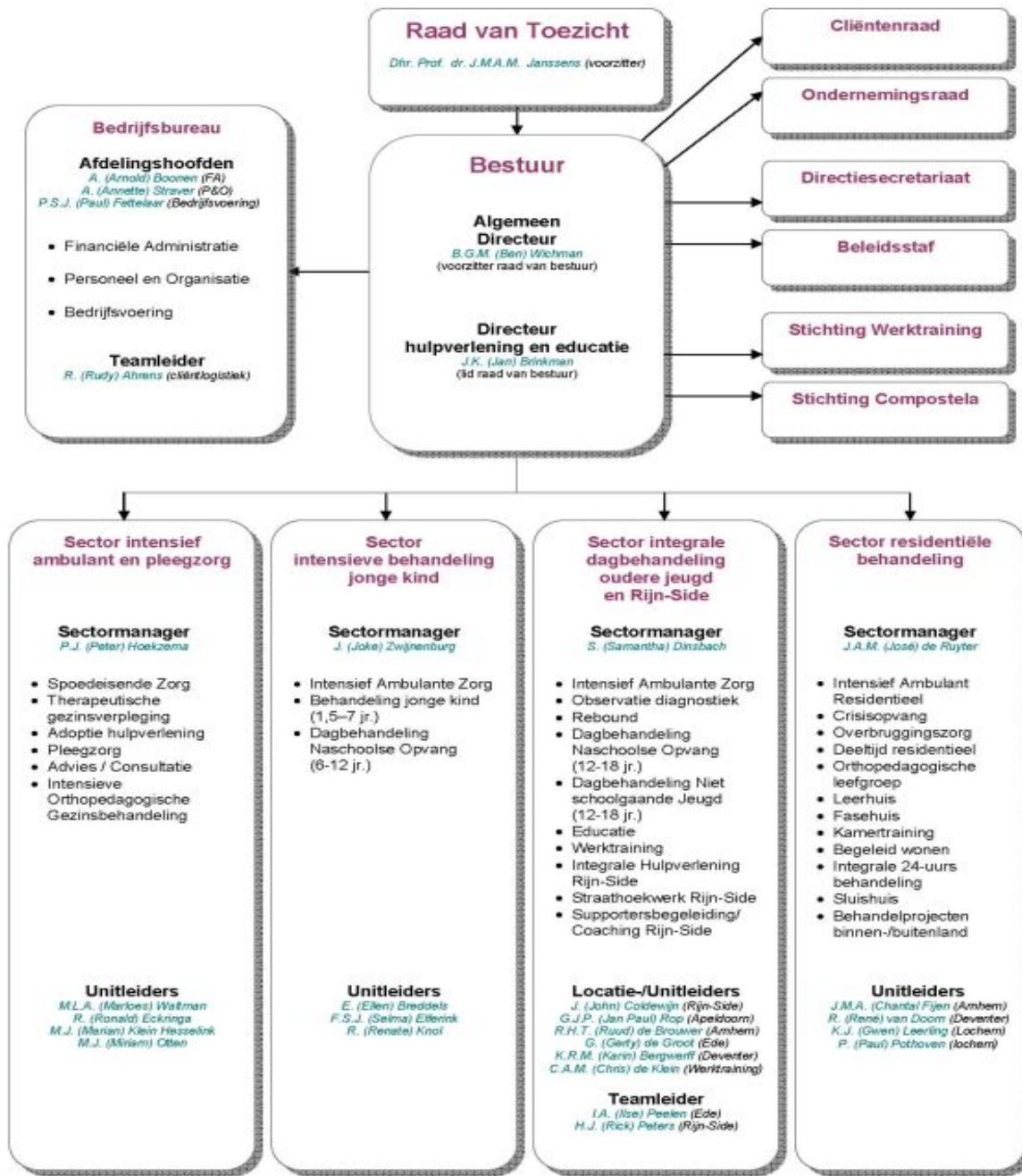
- C. Er zijn uitingen van zowel oppositioneel afwijkend als extreem passief gedrag. Ze spreken veel tegen of maken veel ruzie.
- D. Er bestaat zowel zelfdestructief, als agressief en wreed gedrag tegenover mensen en dieren, zoals zelfmoordpogingen, driftbuien, vechten en vandalisme.
- E. Er is gebrek aan gewetensvorming, dat zich onder meer uit in stelen en veelvuldig liegen.
- F. Op een negatieve manier wordt voortdurend aandacht gevraagd bijvoorbeeld het vernielen van eigen spullen.
- G. Ze zijn buitensporig op hun hoede.
- H. Direct oogcontact wordt vermeden, achterdochtig.

De visie van Pactum is opgebouwd uit een aantal verschillende methodieken. Deze bestaan uit het oplossingsgericht werken, systeemgericht werken, competentiegericht werken. We zijn aan de hand van dit hoofdstuk erachter gekomen dat er binnen Pactum, locatie Lochem veel stoornissen voorkomen. Het is belangrijk om per activiteit te kijken welke jongeren er meedoen, zodat je kunt aansluiten op de mogelijkheden, behoeften en interesses van de jongeren.

In hoofdstuk 2 kunt u lezen hoe de instelling in elkaar zit, en welke organisatiestructuur er is binnen Pactum Lochem. Wij zijn aan deze informatie gekomen door het gebruiken van het handboek van Pactum en aan de hand van een gesprek met Gwen Leerling de unitleider van de residentiële behandeling Pactum Lochem.

Hoofdstuk 2: Organisatiestructuur

Organogram van stichting Pactum

In deze paragraaf kunt u zien hoe de organisatiestructuur eruit ziet binnen Pactum. Wij hebben beschreven wat de organisatiestructuur is binnen Pactum Lochem en wat voor taken daarbij horen. Wij vinden het belangrijk om te weten wie waar verantwoordelijk voor is, zodat wij gericht aan informatie kunnen komen binnen de instelling. Dit zijn de mensen voor wie wij ons advies schrijven en er uiteindelijk mee gaan werken.

De organisatiestructuur binnen Pactum Lochem

Binnen Pactum Lochem is Gwen Leerling unitleider van residentiele behandeling en Paul Pothoven is unitleider van de daghulpen.

Linde Hogenhuis is gedragswetenschapper en Jan den Ouden is ambulant werker binnen Pactum Lochem.

Dit zijn de taken van de unitleider:

- Als unitleider ben je lid van het leidinggevende team, coördineer je onder verantwoordelijkheid van de sectormanager (J.A.M. de Ruyter) en de dagelijkse inzet van o.a. de pedagogische medewerkers in het team.
- Het (laten) opstellen van maandrooster en het houden van teamvergaderingen.
- De unitleider bewaakt de persoonlijke inzet van de medewerkers en hun draaglast.
- Als unitleider zit je de behandelteambesprekingen voor en ben je mede verantwoordelijk voor de opstelling en uitvoering van de behandelplannen.
- Als unitleider geef je samen met de gedragswetenschapper uitvoering aan de dagelijkse behandeling. Waarbij de gedragswetenschapper als eerste aandachtspunt in 2008 gericht is op het hele proces van doelrealisatie en effectmeting.
- De unitleider participeert waarnodig in de uitvoering van de behandeling; als unitleider ben je hierbij activerend i.p.v. compenserend.
- De unitleider stemt af met de ambulante gezinswerker ten aanzien van de gezinsdoelen, zorg dragend voor meervoudige partijdigheid.
- Als unitleider geef je (individuele) methodische werkbegeleiding en coördineert de inzet van pedagogische medewerkers.
- Het uitvoeren van bereikbaarheidsdiensten. Volgens de hiertoe vastgelegde Pactum protocol: Bereikbaarheid residentieel.
- Als unitleider lever je een bijdrage aan het organisatiebeleid en de ontwikkeling van de unit in het bijzonder.

Taken van de gedragswetenschapper:

- Vanuit de visie van de organisatie geeft de gedragswetenschapper ondersteuning aan de behandeling d.m.v. diagnostisch onderzoek en participatie in het behandelteam, Het opstellen van behandelplannen en deze vertalen naar het praktisch handelen.
- De gedragswetenschapper werkt nauw samen met de mentoren en ambulant werker.
- De gedragswetenschapper participeert in de teambespreking vanuit eigen deskundigheid op consultatie basis.
- De gedragswetenschapper participeert in oudercontacten in gesprekken waarin specifieke deskundigheid gevraagd wordt.
- De gedragswetenschapper geeft inhoudelijke ondersteuning aan medewerkers in het kader van doelrealisatie en effectmeting.
- De gedragswetenschappers heeft periodiek vakgroep overleg met de collega gedragswetenschappers.

Taken van de ambulante gezinswerker:

- Als ambulant gezinswerker ben je als lid van het behandelteam verantwoordelijk voor:
- Het verzorgen van de opname van de aangemelde jongeren.
- Het formuleren van de gezinsdoelen vanuit een meervoudige partijdigheid.
- De ambulante gezinswerker zorgt voor het mandaat van beide ouders zodat de jongere zich mag richten op een eigen ontwikkeling.
- Bewaakt de loyaliteit tijdens de behandeling en is een betrouwbare partner voor ouders en jongere.
- Zorgt voor een transparante en inzichtelijke overdracht naar de unitleider.
- Stemt de opname proces af met de unitleider en gedragswetenschapper.
- Is op en afroep beschikbaar voor participatie in werkoverleg binnen de verschillende teams.

Deze overlegvormen zijn er binnen Pactum Lochem.

Aanmelding – casuïstiekoverleg;

Deelnemers: unitleider, gedragswetenschapper, ambulant werker.
Inhoud: bespreken nieuwe aanmeldingen en casuïstiek. In en uitstroom jongeren/ capaciteit.
Inhoud: bespreken van de dagelijkse behandelroutes, voorbereiding behandelprojecten.

Leidinggevendenoeverleg;

Deelnemers: unitleider en sectormanager
Inhoud: dagelijkse uitvoering, methodiek, afstemming werkzaamheden, capaciteit, budgetten en ontwikkelingen.

Sectoroverleg;

Deelnemers: sectormanager, locatieleider, unitleider van alle locaties residentieel.

Teamoverleg;

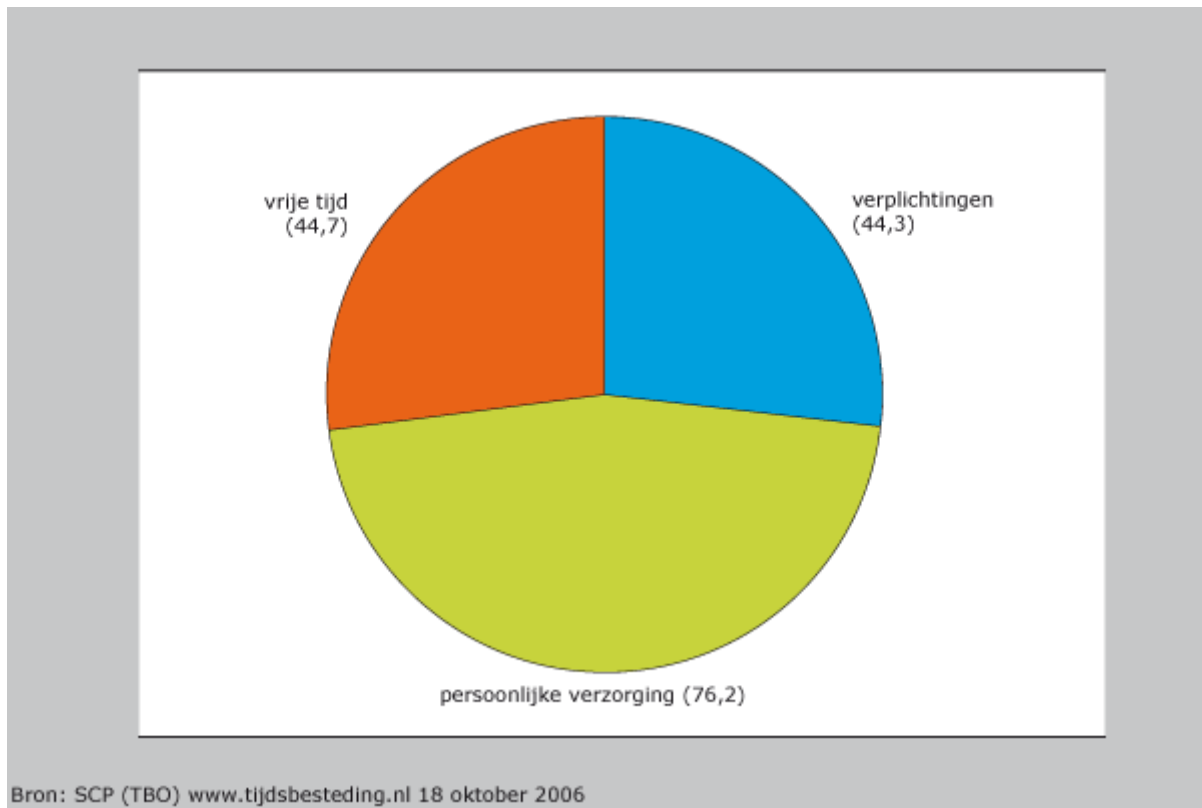
Deelnemers: unitleider en teamleden van het betreffende team en op uitnodiging gedragswetenschapper en/ of ambulant werker.

Door de duidelijke taakomschrijvingen hebben wij concreet welke taken behoren bij welke functie. Wij weten dat de unitleiders, gedragswetenschapper en de groepswerkers verantwoordelijk zijn voor de jongeren met betrekking tot hun vrijetijdsbesteding.

In hoofdstuk 3 kunt u lezen wat vrije tijd is en hoe dit op dit moment wordt ingevuld binnen de instelling Pactum, locatie Lochem. We zijn aan deze informatie gekomen door een onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau oktober 2006 wat we op Internet hebben gevonden. Om een beeld te krijgen van de huidige situatie van de vrijetijdsbesteding hebben wij gesprekken gevoerd met Gwen Leerling, Linde Hogenhuis, Paul Pothoven en de groepswerkers.

Hoofdstuk 3: Vrije tijd

Vrije tijd is het invullen van de tijd waarin je niets hoeft te doen; geen school, werk, of taken thuis.

Wat wordt verstaan onder *verplichtingen*:

- betaald werk,
- opleiding
- zorgtaken (huishouden en kinderverzorging)

Wat wordt verstaan onder *persoonlijke verzorging*:

- slapen
- lichamelijke verzorging (persoonlijke hygiëne, opmaken, kleden)
- eten en drinken

Wat wordt verstaan onder *vrije tijd*:

- media (computer, radio en geluiddragende, televisie en beelddragende, gedrukte media)
- sociale contacten (contacten met huisgenoten, huiselijk sociaal contact met derden)
- vrijwilligerswerk, mantelzorg en kerkgang
- uitgaan
- sport en bewegen
- diverse hobby's
- mobiliteit (onderweg zijn)

De huidige situatie van de vrijetijdsbesteding binnen Pactum, locatie Lochem

Wij hebben het over de vrijetijdsbesteding, wanneer de jongeren op de groep zijn en niet het dagprogramma volgen. De jongeren hebben nu de mogelijkheid om van 16:15 uur tot 17:00 uur en van 19:00 uur tot 19:45 uur naar buiten te gaan. De jongeren verzamelen zich buiten bij het bankje, waar zij een moment hebben om met elkaar te kunnen communiceren. De groepswerkers ervaren onrust, als alle jongeren zich gezamenlijk buiten verzamelen. Het komt vaak voor dat er tijdens het dagprogramma conflicten ontstaan tussen jongeren, die dit conflict een vervolg geven tijdens deze momenten.

Er is een groot grasveld met twee doelen, waar gebruik van kan worden gemaakt. Ook is er een fitness ruimte, waar de jongeren gebruik van kunnen maken tijdens de avonduren.

Wij weten nu wat vrijetijdsbesteding is en hoe deze vorm is gegeven bij Pactum, locatie Lochem. We hebben geconcludeerd dat er genoeg faciliteiten aanwezig zijn, waar nog weinig gebruik van wordt gemaakt. Er is een creatieve ruimte, muziekrimte, sportzaal binnen het terrein, waar tijdens het dagprogramma lessen zijn en in de avonduren en weekenden geen activiteiten plaats vinden. Wat wij als positief hebben ervaren is, dat er een fitness ruimte is gekomen, waar de jongeren en de groepswerkers veel gebruik van maken.

In hoofdstuk 4 kunt u lezen wat de uitkomsten zijn van de gesprekken die we met alle groeps werkers hebben gevoerd. We hebben daarvoor een themamorgen en een themamiddag gehouden waarin we de mening van de groeps werkers wilden weten over de vrijetijdsbesteding.

Hoofdstuk 4: De groeps werkers

Door middel van een powerpoint presentatie hebben wij de aandacht gevraagd van alle groeps werkers binnen Pactum Lochem. In de powerpoint presentatie hebben wij drie vragen gesteld die de groeps werkers konden beantwoorden op een vel papier die wij hadden uitgedeeld. Na elke vraag hebben wij met de groeps werkers van gedachten gewisseld.

Uitkomsten themamorgen / themamiddag

Vraag 1: Wat vinden jullie van de huidige vrijetijdsbesteding?

Uitkomst:

Het merendeel van de groeps werkers zegt dat er weinig vrijetijdsbesteding is. Er is geen invulling in de avonden. De vrijetijdsbesteding wordt als eentonig bestempeld, waardoor er rondhangende jeugd is. Men heeft het hierover de buitenmomenten. Men ziet wel mogelijkheden, maar hier wordt te weinig gebruik van gemaakt en is weinig gestructureerd.

Wat vinden jullie hier goed aan?

Uitkomst:

Er zijn tien groeps werkers die de komst van het nieuwe fitnesscentrum op het terrein als goed ervaren binnen de huidige vrije tijdsbesteding. Er zijn twee groeps werkers die het sociaal bezig tijdens de buitenmomenten als goed ervaren binnen de huidige vrijetijdsbesteding. Er zijn elf mensen die niks goed vinden aan de huidige vrije tijdsbesteding. Er zijn twee groeps werkers die het goed vinden dat er nu meer gaat komen als vrijetijdsbesteding.

Vraag 2: Welke activiteiten zouden jullie de jongeren willen bieden, die passend zijn voor deze doelgroep?

Uitkomst:

Er zijn vier soorten activiteiten die het meest werden genoemd. We hebben dit gerangschikt door te beginnen met wat veel is genoemd en naar wat minder genoemd is. Bij de soort activiteit sport hebben we de genoemde sporten ook op die manier gerangschikt.

1. Sport

1.	Basketbal	5.	Wandelen	9.	Zwemmen
2.	Fitness	6.	Volleybal	10.	Paard rijden
3.	Tafeltennis	7.	Skaten	11.	Mountainbiken
4.	Voetbal	8.	Badminton	12.	Hockey

- 2. Creatief
- 3. Muziek
- 4. Dansen

Hieronder een aantal activiteiten, die ook zijn genoemd:

- Toneel / drama / theater
- Zingen
- Themaweken
- Bibliotheek
- Koken
- Internetplek
- Een soos
- Filmavond
- Winkel
- Gebruik maken van de onderwijsvoorzieningen
- Een veldje maken bij de Stiepel

Vraag 3: Wat hebben jullie als groepswerkers nodig om de activiteiten anders in te vullen?

Uitkomst:

Wat hebben de groepswerkers nodig? Dit zijn:

- We hebben het in ons zelf, inventariseren wat iedereen kan en welke talenten een ieder heeft.
- Tijd, ruimte, apparatuur, attributen, materialen
- Extra mensen, dubbele diensten, duidelijk rooster
- Begeleiding, plan, taakverdeling, structuur, helderheid wat nodig en mogelijk is.
- Voorbeelden, ideeën, workshop creatief
- Initiatief, doorzettingsvermogen, ervaring

Aan de hand van de presentatie en de daar bij behorende antwoorden zijn wij erachter gekomen dat de meningen van de groepswerkers op één lijn liggen. De groepswerkers liggen op één lijn dat er te weinig aanbod is van vrijetijdsbesteding. De groepswerkers zijn met verschillende ideeën gekomen, die bruikbaar zijn binnen het terrein. Het viel ons op dat er veel ideeën zijn, maar dat het ontbreekt aan initiatief en het uitvoeren.

In dit hoofdstuk 5 kunt u lezen wat de uitkomsten zijn van de gesprekken die de groepswerkers hebben gevoerd met de jongeren. We hebben daarvoor een vragenlijst gemaakt en per groep een groepswerker aangesteld om dit op te pakken met een aantal jongeren.

Hoofdstuk 5: De jongeren

De groepswerkers hebben samen met de jongeren een drietal vragen doorgenomen en deze samen met hen ingevuld. De groepswerker waren geheel vrij hoe ze dit wilde vorm geven. Dit kon individueel, in twee of drietallen of met de gehele groep.

Lees hieronder de resultaten geordend per groep en per vraag.

Deze groepen zijn er binnen Pactum Lochem: Gang, Koppel, Kettel, Stiepel 1 en Stiepel 2.

De meningen van de jongeren per groep

Vraag 1: Wat vinden jullie jongeren goed aan de vrijetijdsbesteding?

Gang:

- Ik kan het niet echt vrijetijdsbesteding noemen. We kunnen 1,5 uur per dag naar buiten (veel te weinig) en dan staat er ook nog eens leiding bij. Voor de rest zit je gewoon een beetje op je kamer maar eigenlijk vind ik bijna niks goed aan de vrijetijdsbesteding. Je kunt alleen naar buiten tijdens de buitenmomenten. Je kunt hier alleen tv kijken en af en toe naar het dorp fietsen.

Koppel:

- Dat wij af en toe gaan zwemmen of andere activiteiten doen.
- Het is wel goed maar bijna altijd hetzelfde.

Kettel:

- Dat je kan doen wat je wilt.
- Dat je kan relaxen.
- Dat je niet alleen aan het nadenken bent over problemen, dat je afleiding hebt.
- Dingen doen voor de bezigheid.

Stiepel 1:

Stiepel 2:

- Ik vind dat er meer aan gedaan kan worden, we gaan nou nog weleens naar de bioscoop of uiteten of een keer wat drinken, maar er kan wel wat meer gedaan worden.
- Ik vind het wel leuk dat we af en toe een film mogen huren of uiteten gaan.

Vraag 2: Wat missen jullie jongeren aan de vrijetijdsbesteding?

Gang:

- Ik mis leuke dingen bijvoorbeeld zwemmen of zoiets.
- Een computer met internet.

Koppel:

- Dat je maar op momenten naar buiten mag en dat er dan weinig te beleven is.
- Een goed voetbalveld. Een betere zit en hangplek.

Kettel:

- Meer contact met buitenwereld.
- Meer mogelijkheden, niet alleen naar buiten of sporten.
- Niet alleen maar op het buitenmoment tijden.
- Dat het er op dit moment helemaal niet is.

Stiepel 1:

Stiepel 2:

- Ik zou door de weeks wel wat vaker naar de bieb willen, wat vaker door de weeks met allebei de groepen uit eten willen gaan want dat doen we nooit en ik zou graag wat meer naar dierentuinen willen gaan zoals de apenheul want daar ben ik nog nooit geweest of wat vaker naar een pretpark.
- Er is niet veel te doen. Ik zou graag willen internetten, dat heb ik ook nodig voor school. Ook lees ik best veel maar ik heb geen boeken meer, alleen de jongeren die het programma in gaan huren af en toe boeken bij de bibliotheek. Er zou een vrijetijdsruimte gemaakt kunnen worden, met een computer, biljart en pooltafel, kaartspellen, tv/dvd en een playstation/ WII.

Vraag 3: Welke activiteiten zouden jullie jongeren graag willen zien, wat mogelijk is binnen het terrein?

Gang:

- Er is bijna niks mogelijk binnen het terrein, we kunnen fitnessen en in de zaal: voetballen en verder eigenlijk niks.
- Vaker naar buiten.
- Elke avond activiteiten aanbieden, zwemmen, bowlen, poolen en sporten.
- Ruimte om bij elkaar te zitten, met tafeltennis of voetbaltafel.

Koppel:

- Wat vaker een spel doen op een andere groep met een andere jongeren.
- Waterballonnen gevecht. Wat vaker de zaal kunnen gebruiken.

Kettel:

- MSN, creatief, buitenveld (basketbal, volleybal, voetbal), meisjes activiteiten: schoonheid, dansen, SOOS.

Stiepel 1:

Stiepel 2:

- Pool/ biljard tafels neerzetten, voetbaltafels, pingpongtafels game spel WII neerzetten met strikte regels (krijgen de jongeren ook nog wat beweging) of gewone pc's met internet.
- Computerruimte met internet. Een WII dat is best leuk en je beweegt dan ook veel (spelcomputer)

Aan de hand van de vragenlijsten van de jongeren, zijn we op de hoogte van de meningen van de jongeren. De jongeren komen met verschillende ideeën wat ze graag willen zien binnen Pactum Lochem. De meeste jongeren zijn het er over eens dat er meer georganiseerd mag worden op het terrein. De jongeren kunnen niet allemaal duidelijke activiteiten opnoemen maar op de vragenlijsten zijn wel een aantal ideeën en we weten dat de jongeren er voor open staan. De jongeren hechten waarde aan de mogelijkheid om iets voor zichzelf te kunnen doen. De meiden binnen Pactum Lochem geven aan dat ze ook behoefte hebben aan andere activiteiten dan alleen maar sporten.

In hoofdstuk 6 kunt u lezen hoe de drie instellingen die wij bezocht hebben invulling geven aan de vrijetijdsbesteding. Wij hebben voor drie instellingen gekozen die qua doelgroep en methodiek gelijkwaardig zijn aan Pactum.

Hoofdstuk 6: Werkbezoeken

De vergelijkbare instellingen die wij bezocht hebben, zijn:

1. Commujon, Leo Stichting Groep, Borculo (28-01-2007)
2. De Waarden, Stichting de Waarden, Nijmegen (31-01-2007)
3. Nieuw Veldzicht, Leo Stichting Groep, Almere (01-01-2007)

Wij hebben door middel van gesprekken en rondleidingen informatie gekregen over de vrijetijdsbesteding binnen de instellingen die we bezocht hebben. Deze hebben we in dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

Commujon, de Leo Stichting Groep, Borculo

Op maandag 28 januari hebben wij een bezoek gebracht aan de instelling Commujon te Borculo. We hadden hier een gesprek met Hemmie Wielens. In het begin van het gesprek gaf hij ons informatie over de instelling en hij vertelde dat de behandeling van de jongere zich richt op de leefgebieden wonen, onderwijs en vrije tijd. Hemmie heeft zich de afgelopen jaren zich erg bezig gehouden met het opzetten van de vrijetijdsbesteding binnen de instelling. Hij vertelde dat de vrijetijdsbesteding op verschillende manieren ingezet kan worden. Door middel van vrije tijdsbesteding kunnen verschillende competenties aangeleerd worden en kunnen er grote doelen bereikt worden. De jongeren die in de instelling verblijven krijgen door middel van gewenst gedrag een hoge fasering, waardoor ze meer de keuze krijgen om zelf te kiezen wat ze willen doen. De fasering loopt van 1 t/m 5, dus hoe hoger de fasering, hoe meer keuze vrijheid. Op het terrein staat een grote sporthal die is omgebouwd tot een multifunctioneel centrum, waar 13 mensen werkzaam zijn. In dit gebouw wordt er gewerkt vanuit drie niveaus. Dit zijn: training & therapie, arbeid & scholing, sport & spel. Na het gesprek kregen we een rondleiding over het terrein en zijn we als eerst gaan kijken bij het multifunctioneel centrum. Bij binnenkomst zagen we een kantoor waar de planning wordt gedaan voor de verschillende ruimten en faciliteiten. De volgende faciliteiten waren in dit centrum aanwezig:

- een soos ruimte die de jongeren zelf beheren, met de volgende faciliteiten:
 - een biljarttafel
 - een pooltafel
 - een voetbaltafel
 - een tafeltennistafel
 - een beamer met een projectiescherm
 - een grote keuken waar gekookt kan worden
 - een bar
- een fitness ruimte
- een psychomotorische therapie ruimte
- een internetcafé dat zelf is aangekleed door de jongeren
- een muziekstudio met verschillende muziekinstrumenten
- een zwembad
- een spelzaal

Ook buiten het centrum stond een schuur met verschillende spullen voor outdooractiviteiten. Dit waren:

- Mountainbikes
- Kano's
- Kampeerspullen

De Waarden, Stichting de Waarden, Nijmegen

Op donderdag 31 januari hadden wij een gesprek binnen de instelling de Waarden in Nijmegen. Wij hadden daar een gesprek met René. Hij is groepswerker en voorzitter van de activiteitencommissie. We hebben eerst een uitleg gekregen over Stichting de Waarden en over zijn groep de Krekels. Vervolgens hebben we een rondleiding gehad in het huis waar de kinderen verblijven.

René werkt op de groep de Krekels, dit zijn kinderen in de leeftijd van 6 t/m 12 jaar. Dit is een jongere doelgroep dan de jongeren binnen Pactum Lochem. We kunnen hun manier van werken wel koppelen naar de doelgroep jongeren waar wij mee te maken hebben.

De jongeren gaan binnen de instelling naar school. Na schooltijd komen de jongeren op de groep en mogen ze zelf bepalen wat ze buiten of binnen willen doen. Met de groepsleiding wordt afgesproken hoe lang ze een activiteit moeten volhouden.

Ze hebben binnen de Waarden een activiteitencommissie opgesteld. Van elke groep is er één groepsleider die in de commissie zit. Ze hebben 1x in de twee weken een vergadering waarvan de notulen wordt uitgedeeld aan alle groepen. Van elke groepswerker die in de commissie zit, wordt verwacht dat ze aanwezig zijn bij elke vergadering.

Elke maand wordt er een activiteit georganiseerd voor het hele terrein en René heeft ons een aantal voorbeelden laten zien, wat voor activiteiten ze het komende jaar gaan organiseren. Hiervan enkele voorbeelden:

- een zeskamp
- het maken van eigen kleren,
- een excursie
- so you wannabe a popstar
- bosspelen
- vossenjacht

René vertelde ons dat het samen organiseren van activiteiten het saamhorigheidsgevoel bevordert tussen collega's op het terrein, waardoor er meer betrokkenheid is tussen elkaar.

Sommige jongeren gaan ook extern naar een club buiten het terrein. Bij de intake wordt gekeken welke therapieën elk kind nodig heeft.

Nieuw Veldzicht, de Leo Stichting Groep, Almere

Op vrijdag 1 februari hebben wij een bezoek gebracht aan de instelling Nieuw Veldzicht te Almere. We hadden hier een gesprek met Harry Kappen. Harry is muziektherapeut bij de instelling en geeft therapieën aan de jongeren. Ook zit hij in het activiteitenteam van de instelling. We hebben eerst gesproken hoe de vrijetijdsbesteding is ingedeeld. De therapieën die gegeven worden, worden onder schooltijd gegeven en niet 's avonds. De therapieën kunnen 's avonds voor bedtijd teveel indruk maken, wat niet bevorderlijk is voor de nachtrust. Op Nieuw Veldzicht is er een activiteitenrooster waar de jongeren verplicht aan deel moeten nemen.

De instelling heeft een activiteitenteam en een jongerenraad die zich bemoeien om de vrijetijdsbesteding zo goed mogelijk vorm te geven. Er worden projecten en thema-avonden georganiseerd, waarbij ook de ouders van de jongeren aanwezig zullen zijn. Laatst hadden zij een expositie van kunstwerken die de jongeren zelf hebben gemaakt. Na het gesprek kregen we een rondleiding door het gebouw. De volgende faciliteiten zijn aanwezig:

- een zwembad
- een creatieve therapie ruimte
- een muziek therapie ruimte
- een sporthal met klimwand
- een SOOS ruimte
- een fitness ruimte
- een DOJO ruimte

Aan de hand van de drie werkbezoeken hebben wij kunnen zien hoe andere instellingen de vrijetijdsbesteding vorm geven. We hebben ideeën gekregen, die wij kunnen gebruiken binnen Pactum, locatie Lochem. We hebben opgemerkt dat het tijd en organisatie kost om een gestructureerd en veelzijdig aanbod wat betreft vrijetijdsbesteding te bewerkstelligen.

In hoofdstuk 7 kunt u een conclusie lezen uit de voorafgaande hoofdstukken. We hebben alle voor ons belangrijke punten in een samenvatting benoemd in dit hoofdstuk. Dit hoofdstuk geeft ons duidelijkheid voor het schrijven van het advies en welke punten wij willen gebruiken in ons verslag.

Hoofdstuk 7: Conclusie

Binnen Pactum, locatie Lochem zijn er twee momenten dat de jongeren naar buiten kunnen gaan. Deze twee momenten zijn van 16:15 uur tot 17:00 uur en van 19:00 uur tot 19:45 uur. De jongeren verzamelen zich buiten bij het bankje, waar zij een moment hebben om met elkaar te kunnen communiceren. De groepswerkers ervaren onrust, als alle jongeren zich gezamenlijk buiten verzamelen. Het komt vaak voor dat er tijdens het dagprogramma conflicten ontstaan tussen jongeren, die dit conflict een vervolg geven tijdens deze momenten.

We hebben geconstateerd dat er verschillende faciliteiten aanwezig zijn op het terrein, zoals een creatieve ruimte, muziekrimte, sportzaal binnen het terrein, waar tijdens het dagprogramma lessen zijn en waar in de avonduren en weekenden geen activiteiten plaats vinden. Tijdens ons onderzoek is er een fitnessruimte gekomen en een schema gemaakt waarin precies wordt aangegeven wanneer welke groep mag sporten. Hier wordt in de avonduren en in de weekenden gebruik van gemaakt.

We hebben door middel van de thema ochtenden gemerkt dat de groepswerkers op één lijn liggen. De groepswerkers zijn van mening dat er te weinig aanbod is van vrijetijdsbesteding. De groepswerkers staan open voor veranderingen en zijn tijdens de thema ochtenden met verschillende ideeën gekomen. De vier meest genoemde activiteiten zijn sport, creatief, muziek en dansen. Het is ons opgevallen dat er veel ideeën zijn, maar dat het ontbreekt aan initiatief. De punten die de groepswerkers nodig hebben om de activiteiten uit te voeren zijn bijvoorbeeld tijd, ruimte, duidelijk rooster en deze zullen wij meenemen in ons adviesrapport.

Wij hebben ervoor gekozen om per groep een groepswerker aan te wijzen die de vragenlijsten afnam bij een aantal jongeren. Op deze manier kwamen de groepswerker in gesprek met de jongeren over de vrijetijdsbesteding. Uit deze vragenlijsten is gekomen dat de jongeren open staan voor verandering en zijn van mening dat er meer georganiseerd mag worden. De jongeren hechten waarde aan de mogelijkheid om iets voor zichzelf te doen. Enkele activiteiten die de jongeren noemden zijn zwemmen, tafeltennis, meisjes activiteiten, computer met internet. Het valt ons het meest op dat jongeren graag een gezamenlijke ruimte willen hebben waar ze bij elkaar kunnen zitten en kunnen poolen, tafeltennissen, darten en computeren.

De meest opvallende conclusie na het bezoeken van drie gelijkwaardige instellingen is, dat het hebben van een activiteitencommissie belangrijk is voor de vrijetijdsbesteding. Het werd ons aangeraden om van elke groep een afgevaardigde te hebben die deelneemt in de commissie. Het maandelijks bijeen komen is gewenst om afspraken te kunnen maken en de gang van zaken te evalueren.

Deze conclusies zullen wij meenemen in ons adviesrapport.

In deze bronnenlijst zijn al onze boeken, internetsites en folders vermeld die wij hebben gebruikt tijdens ons onderzoek.

Bronnenlijst

Boeken

Titel	Auteurs	ISBN 13
Basisboek Methoden en Technieken van onderzoek	D.B. Baarda & M.P.M de Goede	9789020730302
Psychiatrie van diagnose tot behandeling	Vandereycken	9789031341870
Intensieve competentiegerichtte hulp aan gezinnen	H. Berger & M. van Vugt	
De kracht van oplossingen	P. de Jong & I.K. Berg	9789026517457
Pedagogische adviezen voor speciale kinderen	Trix van Lieshout	9789031337279
Handboek Pactum + folders		

Internet

Website

<http://www.pactum.org>
<http://www.rinogroep.nl/opleidingen>
<http://rino.toolscommunicatie.nl/opleidingen>
<http://www.fontys.nl/oso/conferentie.oplossingsgericht.werken>
<http://www.tijdsbesteding.nl>

Omschrijving

Internetsite van de Stichting Pactum
Internetsite van de RINO groep
Internetsite van de RINO groep
Internetsite van de Hogeschool Fontys
Onderzoek naar vrijetijdsbesteding

Bijlage Hoofdstuk 4

Wie? Mening

Stiepel I 1	weinig aanwezig
Stiepel I 2	is er niet
Stiepel I 3	enige wat hij weet is fitness
Stiepel I 4	geen vrijetijdsbesteding
Stiepel I 5	weinig aangeboden
Stiepel II 1	kan beter
Stiepel II 2	is er wel, maar weinig gestructureerd, zijn wel mogelijkheden te bedenken
Stiepel II 3	is nul
Stiepel II 4	weinig, geen invulling in de avonden
Stiepel II 5	niks tot weinig vanuit hier
Stiepel II 6	x
Stiepel II 7	verschillende mogelijkheden, niet optimaal besteed (fitness, paardrijden)
Gang 1	vrij matig, er zijn mogelijkheden waar weinig gebruik van wordt gemaakt
Gang 2	matig
Gang 3	x
Gang 4	niet zoveel activiteiten, vrijetijdsbesteding na onderwijs
Koppel 1	geen vrijetijdsbesteding
Koppel 2	eentonig, veel rondhangende jeugd
Koppel 3	te weinig
Kettel 1	te weinig
Kettel 2	te weinig
Kettel 3	eentonig
Kettel 4	te weinig
Linde	matig
Gwen	ontwikkeling is gaande

Wat goed?

sociaal bezig
x
goed dat er meer komt
is niks goed aan
weinig goeds
x
fitnessaanbod
x
paardrijden (stiepel 2) fitnessaanbod
komst fitness
komst fitness
fitnessaanbod
x
x
niet veel goed aan
sporthal en fitness is goed
hoopvolle toekomst
mogelijkheid om te sporten (fitness)
x
x
dingen die opgezet worden (fitness)
x
goed dat sport er is
sociale contacten
start van fitnessruimte

Wie?	Activiteiten
Stiepel I 1	sport, fitness, dansen, zaalsporten
Stiepel I 2	sporten, wandelen, creatief, dansen, zingen, toneel
Stiepel I 3	sport, creatief
Stiepel I 4	fitness, muziek, dans, volleybal, voetbal, toneel, thema 6 wk
Stiepel I 5	sport, creatief, thema 6 wk
Stiepel II 1	fitness, bibliotheek, muziek, basketbal, badminton, tafeltennis, zwemmen, paardrijden, internetplek, creatief, mountainbiken
Stiepel II 2	creatief, mountainbiken, skaten
Stiepel II 3	veldje maken op stiepel, daar sporten beoefenen
Stiepel II 4	gebruik maken van onderwijsvoorzieningen, sporten in sporthal
Stiepel II 5	gebruik maken van onderwijsvoorzieningen, sportveld, dansen
Stiepel II 6	internetverbinding
Stiepel II 7	dansen, hockey, muziek maken, tafeltennis
Gang 1	sport en spel niet te moeilijk, creatief, meer muziek mogelijkheden
Gang 2	gymzaal gebruiken en sporten beoefenen, fitness, fietsen, wandelen,
Gang 3	sporttoernooien, basketbal, darten, creatief op de groep, muziek, drama, koken, werken met thema's
Gang 4	voetbalveld, toernooien, creatief, muziek
Koppel 1	meer met sport doen (energie kwijtraken)
Koppel 2	recreatie ruimtes (soos)
Koppel 3	recreatie ruimtes, veld van teer (basketbal)
Kettel 1	muziek, creatief, dans, volleybal, basketbal
Kettel 2	dans, knutselen, muziek, mountainbiken, volleybal, badminton, skaten
Kettel 3	muziek, dans, zang, tafeltennis, basketbal, computerlokaal, winkel
Kettel 4	krachtraining, sport algemeen, vragen van de jongeren, muziek, sportdag, creatieve ruimte
Linde	dans, sport, basketbal, muziek, outdoor, creatief, tafelfootbal, tafeltennis, filmavond
Gwen	dansen, creatief bezig zijn, sporten buiten en binnnen, muziek maken, drama, theater, basketbalveld, tafeltennis

Wie?	Wat nodig?
Stiepel I 1	hebben het in ons zelf
Stiepel I 2	tijd, extra mensen, begeleiding
Stiepel I 3	helderheid wat nodig en mogelijk is
Stiepel I 4	ruimte qua extra collega
Stiepel I 5	extra tijd, duidelijk rooster technisch, voorbeelden
Stiepel II 1	initiatief, plan, actie, tijd en ruimte
Stiepel II 2	taakverdeling binnen teams, waardoor meer tijd
Stiepel II 3	meer tijd
Stiepel II 4	ruimte met evt. apparatuur, aangepast rooster, materialen
Stiepel II 5	stukje ervaring, tijd en mogelijkheid van ruimte, materialen
Stiepel II 6	meer kennis ideeën over mogelijkheden
Stiepel II 7	tijd, genoeg leiding aanwezig
Gang 1	muzikleraren, dubbele diensten, weekend extra persoon
Gang 2	ruimte, tijd, mogelijkheden
Gang 3	spullen en attributen
Gang 4	structuur, afspraken, vaardigheden van desbetreffende activiteit
Koppel 1	mensen met ervaring en doorzetters
Koppel 2	x
Koppel 3	ruimte, tijd en dubbel staan
Kettel 1	ruimte, creatieve ideeën en middelen
Kettel 2	meer personeel in weekend, ruimte, materialen, workshop creatief
Kettel 3	middelen, vaardigheden, activiteitenbegeleider
Kettel 4	ruimte, tijd en groepsleiding
Linde	tijd en ruimte, gebruik maken van talenten groepsleiders, inventariseren wat iedereen kan, verantwoordelijkheid 1 persoon
Gwen	roosteraanpassingen, weekend extra persoon, ruimte, tijd, vaardigheden

Bijlage Hoofdstuk 5

Hoi,

Aan de hand van de themamorgen / themamiddag zijn we het nodige te weten gekomen wat betreft de vrijetijdsbesteding binnen de instelling. Nu zijn dus de jongeren aan de beurt en wij vragen jullie het volgende:

Samen in overleg met Gwen hebben wij een aanspreekpunt aangewezen per groep. Wij willen de jongeren een drietal vragen stellen en wij vragen jullie hulp daarbij. Zouden jullie samen met de jongeren de vragen willen doornemen en deze samen met hen in te vullen. Jullie zijn geheel vrij hoe jullie dit vorm willen geven. Dit kan individueel, in twee of drietallen of met de gehele groep.

Dit zijn de aangewezen groepswerkers per groep:

Stiepel 1	Ferry
Stiepel 2	Hanneke
Gang	Eline
Koppel	Dennis
Kettel	Karen

We hopen dat jullie tijd vrij willen maken, om dit met de jongeren in te vullen. Zouden jullie dit zo spoedig mogelijk willen inleveren in het postvak van Kim Dijkman, De Gang. Het liefst voor zaterdag 15 maart, zodat wij ons afstudeerproject kunnen vervolgen.

Alvast bedankt voor jullie medewerking!

Met vriendelijke groeten,

Kim Dijkman & Sander Bartels

Hoi,

Wij zijn Kim en Sander, twee SPH studenten aan de Hogeschool Windesheim te Zwolle. Voor een opdracht van school willen wij gaan kijken hoe we de vrijetijdsbesteding anders kunnen gaan indelen. En daarbij hebben wij jullie hulp nodig!

Ons doel is om een idee te krijgen hoe jullie jongeren denken over de vrijetijdsbesteding binnen de instelling. Vrije tijd is het moment dat je geen school, werk of huishoudelijke taken aan het verrichten bent. Bij jullie zijn dat de buitenmomenten en het moment dat je op de groep zit. Wij willen je vragen of je antwoord wil geven op de volgende vragen. Dit kun je ook doen samen met je mentor.

Vraag 1: Wat vinden jullie jongeren goed aan de vrijetijdsbesteding?

Vraag 2: Wat missen jullie jongeren aan de vrijetijdsbesteding?

Vraag 3: Welke activiteiten zouden jullie jongeren graag willen zien, wat mogelijk is binnen het terrein?

Bijlage Werkplan:

Naam deelnemende studenten:	Kim Dijkman & Sander Bartels
Leerprocesbegeleidingsgroep NR:	LPB 9 & LPB 10
E-mail adressen:	dijkman_kim@hotmail.com sander_bartels@hotmail.com
Telefoon:	0638752059, 0642241138

Onderwerp:

De plaats van de vrijetijdsbesteding binnen de behandeling van de in Ampsen uit huis geplaatste jongeren.

Motivatie:

Kim:

Ik heb tijdens mijn stagejaar gemerkt dat er voor de jongeren weinig aanbod was voor de vrijetijdsbesteding. Op dit moment hebben de jongeren luchtmomenten, waarbij ze de mogelijkheid hebben om naar buiten te gaan. Buiten hebben ze een grasveld en er staat een bankje waar ze op kunnen zitten. Ik heb gemerkt dat de jongeren zich vaak vervelen, waardoor de jongeren veel achter de computer en de televisie zaten. Ik vind het belangrijk dat hier iets mee gedaan word en daarom wil ik mij inzetten om de vrijetijdsbesteding te veranderen.

Sander:

Ik was op zoek naar een afstudeerproject en heb het bestand van de afstudeerprojecten doorgespit om te kijken wat mij een leuk project leek. Ik ben geïnteresseerd in de jongere en heb hier tijdens mijn stagejaar ook mee gewerkt. Ik liep stage op een school in het praktijkonderwijs en heb hier veel geleerd. Ik wil me breder oriënteren en daarom wil ik tijdens mijn afstudeerproject kiezen voor een andere (hulpverlenings) instantie, omdat ik hier later in wil gaan werken. De onderzoeksvraag vind ik interessant, omdat ze me de mogelijkheid biedt om de dialoog aan te gaan met de groepsleiding en de jongeren om te kijken hoe zij aankijken tegen de vrijetijdsbesteding en hoe zij daar een rol in kunnen spelen.

Opdrachtgever:

Opdrachtgever: Stichting Pactum, locatie Lochem
Contactpersoon 1: Gwen Leerling, Ampsenseweg 10, 7241 NB Lochem
Contactpersoon 2: Paul Pothoven, Ampsenseweg 10, 7241 NB Lochem
Doelgroep: Uit huis geplaatste jongeren

Omschrijving: Pactum Jeugdzorg & Educatie is een multifunctionele organisatie gespecialiseerd in jeugdzorg voor kinderen, jongeren en gezinnen. De hulpverlening vindt plaats op locaties in Arnhem, Deventer, Ede, Harderwijk, Apeldoorn, Zutphen en Lochem.

Situatie:

In september 2006 is er binnen Pactum Lochem een nieuw management aangesteld. Binnen de stichting Pactum hebben ze ervoor gekozen om in alle locaties van de stichting oplossingsgericht te gaan werken. Op dit moment hebben de jongeren buitenmomenten van 16:15 uur tot 17:00 uur en van 19:00 uur tot 19:45 uur de mogelijkheid om naar buiten te gaan. De instelling wil de buitenmomenten schrappen, hierdoor zal er een alternatief aangeboden worden. Wij willen bekijken hoe de instelling met deze verandering om kan gaan.

We willen een advies afgeven, waarbij we gaan onderzoeken hoe binnen de bestaande situatie er mogelijkheden zijn om de vrije tijd van de jongeren aan te laten sluiten en hoe groepswerkers hier de jongeren individueel in kunnen begeleiden.

Probleem:

Het probleem is dat de vrijetijdsbesteding niet is gekoppeld aan het nieuwe beleid. Het is een probleem voor de groepsleiders, cliënten en cliëntsystemen.

Vraag:

Hoe kan de vrijetijdsbesteding een plaats krijgen binnen de behandeling van de geplaatste jongere?

Doelstelling:

Wij willen begin april 2008 een advies hebben liggen waarbij we hebben onderzocht hoe de vrijetijdsbesteding opgezet en geïntegreerd kan worden op basis van de visie oplossingsgericht en competentiegericht werken van de instelling Pactum, locatie Lochem.

Onderzoeksvraag:

Hoe kan de vrijetijdsbesteding geïntegreerd worden in de visie en methodiek van de instelling?

Taak en rol:

Onze taak wordt om de huidige vrijetijdsbesteding van de instelling te onderzoeken en hoe ze dit doen bij andere instellingen. Aansluitend willen wij een advies afgeven hoe de vrijetijdsbesteding ingericht kan worden binnen de instelling en dat deze aansluit op de behandeling van de jongeren.

Zelfstandigheid:

Wij zullen zelfstandig opereren, maar wel met overleg met de opdrachtgever. Er zal regelmatig contact en overleg zijn over de ontwikkelingen. Wij worden begeleid door Gwen Leerling (opdrachtgever), Paul Pothoven (coördinator) en door Suzan Huijbers (begeleider vanuit school).

Inhoudelijke ondersteuning:

Het contact met de opdrachtgever zal vraaggericht verlopen. Wij zullen één keer in de twee weken contact zoeken. Wanneer wij contact willen is dit via mail of bellen mogelijk. Ook hebben wij de mogelijkheid om de faciliteiten van de instelling te kunnen gebruiken, indien nodig. Ook kunnen wij literatuur van de instelling gebruiken.

Deelvragen en onderzoeksmethoden:

1. Waar staat de instelling voor en met welke cliënten heb je te maken? Wij gaan dit onderzoeken d.m.v. interviews en literatuur te raadplegen. Welke methodiek wordt binnen de instelling gehanteerd?
2. Hoe zit de instelling in elkaar, qua organisatiestructuur? Wij willen dit onderzoeken door literatuur te raadplegen en interviews af te leggen bij de gedragswetenschapper van de instelling en de informatiegids te bestuderen.
3. Hoe is de bestaande situatie van de vrijetijdsbesteding en wat is hier positief aan? Wat vinden de groepswerkers de gewenste situatie? Wij willen de bestaande observatie bestuderen en gesprekken aangaan met de werkers op de werkvloer.
4. Hoe staan de jongeren tegenover de vrijetijdsbesteding? Wij willen dit onderzoeken d.m.v. enquêteren en interviews af te leggen.
5. Hoe wordt de vrijetijdsbesteding ingericht bij andere instellingen? Wij willen dit onderzoeken door op werkbezoek te gaan naar andere behandelgroepen van Stichting Pactum.

Fasering:**Vorbereidingsfase:**

We gaan ons oriënteren in de instelling.

Het maken van een werkplan.

Het maken van ons draaiboek, daarbij denkende aan een goede planning, qua tijdsindeling.

Uitvoeringsfase:

Het uitvoeren van het draaiboek en het beantwoorden van de deelvragen.

Afrondingsfase:

Het geven van een presentatie.

Het schrijven van een productverslag.

Het schrijven van een individueel procesverslag.

Resultaat:

Het resultaat dat we hopen te bereiken is dat er binnen Pactum Lochem een advies komt, zodat de vrijetijdsbesteding zo ingericht is dat jongeren op een verantwoordelijke manier omgaan met hun vrije tijd. We willen in ons advies aangeven wat wenselijk en haalbaar is.

Planning en activiteiten:

Week	Activiteit	Geschatte uren
39	Maken van een werkplan	8
40	Maken van werkplan en contact met de instelling	24
41	Beginnen met literatuuronderzoek	18
42		
43	Rondetafelgesprek (deelvraag 1)	
44		
45	Interviews afleggen en informatiegids doornemen (deelvraag 2)	
46		
47	Enquêteren en interviews afleggen bij groepsleiders (deelvraag 3)	
48		
49	Enquêteren en interviews afleggen bij jongeren (deelvraag 4)	
50		
51	Werkbezoeken andere instellingen Pactum (deelvraag 5)	
52		
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12	Inleverdatum 21 maart 2008	
13		

We verwachten 3 dagen in de week, 8 uur per dag bezig te zijn met ons project.

Verwachtingen begeleiding binnen opleiding:

Aan het begin zullen wij één keer in de twee weken contact zoeken met Suzan. Als het project voorspoedig verloopt, zal het contact één keer per maand zijn. Wij kunnen van haar verwachten dat ze de structuur van het project bewaakt. Ook zal zij objectief naar het project kijken.

Verantwoording individuele theoretische bijdrage:

We hebben afgesproken dat we allebei intensief op zoek gaan naar theoretische onderbouwing. Wij willen onze bevindingen bespreken en afwegen wat belangrijk is voor ons project.

Expliatie verband van het POP:

We gaan werken aan opleidingskwalificatie 22, 18 en 9.

Door vorm te geven aan ons advies werken wij aan opleidingskwalificatie 22 door een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de beroepsmethodiek en de wetenschappelijke verankering van de beroepsmethodiek SPH door ondermeer praktijkgestuurd onderzoek te verrichten, praktijktheorieën te ontwikkelen en nieuwe vragen en ontwikkelingen te doordenken op de consequenties voor bestaand beleid en de methodiek.

We zullen als vertegenwoordigers van de instelling andere instanties gaan benaderen om een zo goed mogelijk advies uit te brengen, waardoor wij werken aan opleidingskwalificatie 18 waarbij wij als vertegenwoordiger van de eigen organisatie samen te werken met personen en instanties buiten de eigen organisatie.

Door nauwkeurig te werken aan het product zullen wij tijdens het proces ons beroepshandelen verantwoorden ten opzichte van de opdrachtgever en de eisen van de opleiding. Hierbij werken we aan opleidingskwalificatie 9, waarbij het eigen beroepshandelen te verantwoorden ten overstaan van cliënten en/of diens vertegenwoordigers, de eigen hulpverleningsorganisatie en/of andere opdrachtgevers en/of de samenleving.

Persoonlijke leerdoelen:

Kim:

Tijdens mijn afstudeerproject wil ik me concentreren op het correct hanteren van de Nederlandse taal en dat ik Sander niet al het typwerk laat doen.

Ik wil tijdens de contactmomenten erop letten dat Sander en ik een evenwichtige verdeling hebben in het spreken en het stellen van vragen.

Sander:

Tijdens het afstudeerproject wil ik erop letten dat ik een actieve houding aanneem en niet achterover ga leunen. Dit betekent dat ik mijn afspraken nakom naar Kim toe. Deze afspraken zijn op tijd komen, aan de planning houden, deelvragen afhebben, voorbereiden, goede verdeling van de taken.

Ik wil leren om minder hoge eisen te stellen aan het opstellen van verslagen. Dit houdt in dat ik af en toe kan zeggen dat het goed is zo.

Bronnenstudie:

Soort bron	Titel	Verantwoording
Boek	Basisboek Methoden en Technieken van onderzoek, Baarda en de Goede	Dit boek is verplicht en is de leidraad van het onderzoek.
Boek	Psychiatrie van diagnose tot behandeling	Dit boek kan verheldering geven over de problematieken in de instelling.
Internet	www.pactum.org	Deze internetsite is de officiële site van onze opdrachtgever.
Tijdschrift	Sozio	Uit dit tijdschrift halen we nuttige informatie uit relevante artikelen.
Boek	Intensieve competentiegerichtte hulp aan gezinnen	Dit boek werd ons aanbevolen door de instelling.
Boek	De kracht van oplossingen	Dit boek werd ons aanbevolen door de instelling.
Boek	Pedagogische adviezen voor speciale kinderen	Dit boek werd ons aanbevolen door de instelling.
Boek	Zes psychologische stromingen één cliënt	Dit boek geeft ons een helder beeld welke stromingen in de methodiek van de instelling te vinden zijn.
Boek	Balans in beweging	Het boek is geschreven door Nagy en dit boek gaat over het systeem, waarin de instelling veel mee wordt gewerkt.
Boek	Handboek Pactum	Deze map geeft alle informatie over de instelling.

Bijlage Draaiboek:

Week	Dagen	Tijdst ip	Stappen	Wie	Afspraken
39	dinsdag en woensdag		Kennismaking Probleemverheldering Maken van het werkplan	Sander en Kim	
40	maandag, woensdag en donderdag		Maken van het werkplan Contact met de instelling Werkplan versturen naar Dineke	Sander en Kim	Donderdags het werkplan versturen
41	Maandag		Literatuur zoeken Literatuur lezen		Individueel literatuur lezen
42	Vakantie				Individueel literatuur lezen
43	maandag, dinsdag		Werkplan terug van het forum Afspraak maken met Suzan Nieuwe literatuur zoeken en lezen	Sander en Kim	Woensdag 31 oktober om 15.00 uur afspraak met Suzan Huijbers
44	woensdag donderdag	15.00 16.00	Afspraak met Suzan Huijbers Afspraak maken met de opdrachtgever (mailen) Aanpassingen toebrengen in werkplan Bezig met draaiboek	Sander, Kim en Suzan Sander en Kim	
45	dinsdag donderdag	9.30	Agendapunten maken voor het gesprek met de opdrachtgever en de begeleider. Verder met het draaiboek Bezig met deelvraag 1	Sander en Kim	
46	Periode 2 dinsdag donderdag	9.30	Bezig met deelvraag 1,2 en Afspraak bevestigen met Paul en Suzan	Sander en Kim	Mail versturen met de agendapunten en het werkplan voor de afspraak van woensdag 21 november om 14.00 uur
47	dinsdag woensdag donderdag	9.30 14.00 9.30	Afspraak van woensdag voorbereiden Afspraak op de instelling met de opdrachtgever en begeleider van school Doelstelling exact formuleren, tussenevaluatie plannen. Bezig met deelvraag 1 en 2	Sander, Kim, Paul, Gwen en Suzan	Afspraak woensdag 21 november om 14.00 uur
48	maandag dinsdag woensdag donderdag	9.30 9.30 9.30 11.30	Afspraak met Gwen op de instelling om 11.30. Informatie inwinnen op de instelling Bekijken hoe we deelvraag 3 en 4 gaan aanpakken en hierna verder plannen Bezig met deelvraag 1,2 Stukken op sturen naar Suzan (doelstelling en draaiboek)	Sander Kim en Gwen	Afspraak met Gwen om 11.30 Versturen van doelstelling en draaiboek naar Suzan voor de afspraak van volgende week

49	maandag dinsdag woensdag donderdag	11.30 9.30 9.30 11.30	Afspraak met Gwen om 11.30. Bezig met deelvraag 1,2, Contact opnemen met instellingen voor deelvraag 5 Afspraak met Suzan om 12.30	Sander, Kim en Gwen Sander, Kim en Suzan	Afspraak met Gwen om 11.30 Afspraak met Suzan om 12.30
50	maandag woensdag donderdag	9.30 9.30 10.30	Deelvraag 1 en 2 afgerond en mailen naar Gwen en Suzan voor feedback. Bezig met deelvraag 3 en 4. Vragen maken voor de enquête voor de jongeren. Bezig met deelvraag 3 vragen bedenken voor de groepswerkers, hoe gaan we het aankpakken.	Sander en Kim	
51	maandag woensdag	10.00 9.30	Afspraak met Gwen bespreken van deelvraag 1 en 2 en themadag. Bezig met deelvraag 3 en 4 Contact zoeken met instellingen voor deelvraag 5 Afspraak met Suzan bespreken van deelvraag 1 en 2	Sander, Kim en Gwen Sander, Kim en Suzan	11.00 gesprek met Gwen 10.30 afspraak met Suzan
52	Vakantie				
1	Vakantie				
2	donderdag vrijdag	10.30 9.30	Themadag afronden en opsturen naar Gwen. Bezig met enquête voor de jongeren. Bezig met verbeteren/ aanpassen deelvraag 1 en 2 Contact opnemen met instellingen, schoutenweg Arnhem mailen.	Sander en Kim	Versturen themadag naar Gwen
3	maandag donderdag	10.00 9.30	Bezig met verbeteren/ aanpassen deelvraag 1 en 2 Gwen informeren over vergaderingen stiepel Contact opnemen met instellingen	Sander en Kim,	Mailen met de instellingen
4					
5	Periode 3 maandag dinsdag donderdag vrijdag	14.00 9.30 11.00 10.00	Bezoeken van een instelling Themadag organiseren voor de basisgroepen. Het bezoeken van instellingen.	Sander, Kim en Suzan	Instellingen: 14.00 Borculo 11.00 Nijmegen 10.00 Almere
6	donderdag	9.30 16.00	Tijdens de vergadering binnen komen van stiepel 1. Afspraak met Suzan	Sander en Kim	15.00 afspraak Suzan
7	dinsdag donderdag	11.00 10.30	Tijdens de vergadering binnen komen van stiepel 2. Afspraak met Gwen leerling Uitwerken van deelvraag 4 en 6	Sander en Kim	15.00 afspraak Gwen
8	maandag woensdag donderdag	10.30 10.30	Deelvraag 1,2, 3 en 5 uitgewerkt en afgerond. Versturen van alles tot nu toe Bezig met deelvraag 4 voorbereiden	Sander en Kim	Alles versturen naar Gwen en Suzan
9	Vakantie		Opsturen van deelvraag 1,2,3 en 5 naar Suzan en Gwen		Opsturen van deelvragen naar Gwen en Suzan

10	maandag dinsdag woensdag donderdag	10.30 14.30 15.30 13.00	Uitvoeren van deelvraag 5 Afspraak met Gwen Leerling Uitdelen van de vragenlijsten voor de jongeren Afspraak met Suzan	Sander, Kim,Suzan en Gwen	13.00 afspraak met Suzan 14.30 afspraak met Gwen
11	maandag donderdag zaterdag	10.30 10.30	Aanpassen van de deelvragen Afspraak regelen presentatie Aanpassen van de deelvragen bezig met uitwerken hoofdstuk 5 (vragenlijsten) Alle vragenlijsten van de groepen weer terug	Sander,Kim en Gwen	
12	dinsdag woensdag donderdag	14.00 10.30 11.30	Afspraak met Gwen Deze week ervoor zorgen dat alle deelvragen afgerond en uitgewerkt. Schrijven van ons advies Schrijven van ons individuele procesverslag	Sander, Kim en Gwen	Vrijdags 21 maart individuele procesverslag af
13	dinsdag woensdag donderdag vrijdag	10.30 10.30 11.30	Schrijven van ons advies Inleveren van ons verslag en het advies	Sander en Kim	Vrijdag 28 maart alles mailen naar Suzan en Gwen
14	Periode 4 vrijdag	 10.00	Uitnodigingen maken en opsturen presentatie Concept bespreking met Suzan	Sander, Kim en Suzan	4 april afspraak met Suzan
15			Feedback van het verslag en advies toevoegen Power Point maken voor de presentatie en voorbereiden		
16			Feedback van het verslag en advies toevoegen Power Point maken voor de presentatie en voorbereiden		
17	Woensdag	10.00	Presentatie op de instelling en eindevaluatie		Overhandigen van het advies

Bijlage Adviesrapport